

יו"ר מועצה: אבי ארז
ereza100@gmail.com

עורך: יוסי רזי
razyf@013net.net

עלון מספר 56

לשכת הנשיא ויצמן   לשכת נתיבי השלום   לשכת בנימין דה רוטשילד   לשכת המדע רחובות
לשכת ראשונים   לשכת מצאנו יין   לשכת נס   לשכת מעגלים   לשכת כרמים   לשכת הבה נגילה

טבת תשפ"ה

העלון הדיגיטלי

ינואר 2025

תוכן עניינים

חלון לעלון – יוסי רזי

דבר יו"ר המועצה – אבי ארז

מה נשמע בלשכות המועצה:

- מסיבת חנוכה והפנינג פעילות בסימן החג
- לילדי מרכז חינוכי "צעד קדימה" ראשל"צ – הדס הכהן
- "מעגלים" מסיבת חנוכה – גילה גולן
- "הנשיא ויצמן" ו"המדע" מסיבת חנוכה – נחמה גרוסמן
- "נס" מפגש אורות – נינה לוי
- "נס" אור של נתינה – מלכה סולומוביץ'
- "הנשיא ויצמן" מעגלי שיח – יוסי זיו
- "הנשיא ויצמן" מפגש – אבי ארז
- "מעגלים" הרצאה על סיור באתיופיה - גילה גולוב

מה יהיה? – מבט לעתיד – ד"ר יאיר שרן

אל הכבישים – יוסי רזי

מי היה האיש שנטע חלומות - צבי תדמור

תחילתה של ההגנה – שוקי ברנדווין

חלון לעלון

יוסי רזי

מומחים לנפש האדם ממליצים שלא להיצמד מדי לחדשות, במיוחד בימים אלה של טלטלה אלא לקלוט במקומן חוויות מעולמות אחרים. זה מה שקרה לי באקראי לפני שבוע. ברקע של חלל כלשהו, בסלון בבית, או במפגש חברים בבית קפה, או ברכב בנסיעה, התנגן לו שיר ישן של אלזויס, שיר חמוד, שיר עם מילים ומנגינה זמר וליווי (לא את כולם תמצא בשירים של היום) – "תמיד היית במחשבותי", ALWAYS ON MY MIND,

<https://youtu.be/ZotVMxuXBo0?si=j7irCDv848oCtXLJ>

השיר נקלט אצלי כמין ניגון שבלב. פיזמתי אוחו לעצמי, השמעתי אותו ביוטיוב לכל ידידי וחברי (לא הייתה להם ברירה אלא לשמוע) הלכתי אתו לשירותים, למקלחת, אפילו להלוויה של מישהו. הקפדתי לשמוע אותו בזמני החדשות או כאשר מטוסי קרב חמושים חלפו בשמי רחובות. ולכן אני מעניק אותו גם לכם, קוראים נכבדים, כמתנת העורך.

ואם לא יצלח זה להתנחל אצלכם בנשמה תמצאו לכם משהו משלכם, שיר, ריח מסוים שקלטתם בטיוול בחו"ל, גוון פריחה של צמח כלשהו, משפט שלחשה מישהי למישהו כשעמדתם ביחד ברמזורים בצומת. תנו לחוויה להתפשט בתוכם, תקראו עליה בגוגל (מצאתי למשל בחיטוטים אחר אלזויס שאשתו פריסיליה נולדה באותו יום מבורך שבו אני נולדתי ובתו ליסה מרי פרסלי – גובה 1.59 מ', הייתה נשואה וגם התגרשה ארבע פעמים, אחת מהן עם מייקל ג'קסון – דברים חשובים ומשמעותיים שיש להתמסר אליהם ולהתרחק מדברים מטרידים אחרים.

והשבוע נצמד אלי, לא תאמינו, השיר "הביתה"

<https://youtu.be/PjRBZW5eXZs?si=TT5gUC6unFaKfXYj>

בברכת רק ברימעות (=בריאות + משמעות).

דבר יו"ר המועצה

שלום חברים

שנה אזרחית חדשה הגיעה ואיתה תקוות חדשות. היום, יום שישי, אישרה ממשלת ישראל הסכם הפסקת האש בעזה, וחילופי חטופים ואסירים. כל עם ישראל נתון בציפייה דרוכה ועצבים מתוחים עד קצה, יחד עם משפחות החטופים והחללים. תקוותינו שישובו במהרה! במועצה אזרחית דרום מתכננים לאירוע ט"ו בשבט שמתוכנן להיערך ביער אילנות בשרון. היער הוא גן בוטני ובו 750 מיני עצים מכל רחבי העולם. האירוע יערך עם כ-100 מתמודדי נפש מעמותת "אנוש" בראשון לציון, רחובות ונס ציונה. לשכת "מעגלים" בראשון לציון מתכננת לטקס הקבלה שיערך בתחילת חודש פברואר. בלשכות נמשכת פעילות חברתית והתנדבותית. דיווחים על הפעילות בהמשך העלון.

עוד נראה ימים טובים

אבי ארז

צילום: N12

מה נשמע בלשכות המועצה

מסיבת חנוכה והפנינג פעילות בסימן החג

לילדי מרכז חינוכי "צעד קדימה" ראשל"צ

כתבה הדס הכהן

בתמיכת נשיא בני ברית ישראל עמנואל מנו כהן וביזמת הגב' נעמי שחר יועצת התנדבויות לנשיא "בני ברית ישראל" ונשיאת לשכת "עד 120" רמת השרון וד"ר הדס-מלכה הכהן רכזת

התנדבות מועצה אזורית דרום ונשיאת לשכת הנשים "בנימין דה רוטשילד" ראשל"צ התקיימה בנר רביעי של חנוכה, 29.12.24 מסיבת חנוכה והפנינג פעילות בסימן החג לילדי מרכז חינוכי "צעד קדימה" ראשל"צ.

את האירוע פתח מר אבי ארז סגן הנשיא בני ברית ישראל ויו"ר מועצה אזורית דרום בדברי ברכה לילדי "צעד קדימה" ולנס שחרור החטופים וריפוי הפצועים.

הנחו את האירוע המורה עוזי סולומון וד"ר הדס-מלכה הכהן שגם כתבה את טקס הדלקת הנרות ע"פ עקרונות החינוך המדריך ש"צעד קדימה" מחנכת לאורו.

בטקס הדלקת הנרות כיבדו המנחים את ילדי "צעד קדימה" לצד אשת סגל הוראה ונציגת ארגון בני ברית, כאשר לאחר כל הדלקה הוקרא עקרון מתוך החינוך המדריך ומה הוא מסמל.

בטקס נכחו גם הגב' שרה בגליקטר ויו"ר מועצה אזורית גוש דן, הגב' שרה דויד נשיאת לשכת "מצאנו יין", סגניתה שרה לביד, הגב' זהבה דביר אחראית התנדבות וחברי הלשכה והגב' שושי גריצמן נשיאת לשכת "הבה נגילה".

הנעים את האירוע מר שאולי אגמי האקורדיוניסט בשירי חנוכה.

לאחר הטקס חולקו לילדי הגן ותלמידי "צעד קדימה" סביבונים, סופגניות, טרופיות וקיטים של מוביילים והדבקות ליצירה בסימן החג. למתנדבים ולצוות המרכז אורגן שולחן כיבוד ותעודת הוקרה הוענקה למר שאול אגמי האקורדיוניסט על תרומתו לאירוע בשם נשיא "בני ברית ישראל" עמנואל, מנו, כהן התומך בפעילות זו, סגן הנשיא ויו"ר המועצה ומארגנות האירוע.

צוות המרכז החינוכי "צעד קדימה" הודה על הפעילות וציין בחום כי האירוע הביא את שמחת החג והיה בחינת חוויה גם לסגל והמנהלה. הילדים היו מרותקים ושיתפו פעולה באופן מופלא, מה שמלמד על ההתאמות המדויקות שבוצעו ותרמו להצלחת האירוע.

בחג זה המסמל את הנס והגבורה אנו מאחלות לכולנו שנמשיך להאמין בכוחו של כל פרט להאיר, שנדע לראות את האור שבכל אחד ונמשיך לפעול יחד ליצירת חברה מכילה מקבלת ומאירה ויהי רצון שיחזרו החטופים החג הזה ממש!.

לשכת בני ברית מעגלים במפגש חנוכה ב 28.12.2024 כתבה גילה גולן

ציפי ומוטי ליבוביץ קיבלו את פנינו בחיבוק גדול ובמאור פנים. התכנסנו באולם מקושט להפליא בסימן חג החנוכה, להדליק נר רביעי של חג החנוכה,

את המפגש פתחה בברכה עופרה דוד נשיאת לשכת מעגלים.

מוטי ליבוביץ, הדליק נר רביעי של חנוכה וריגש עד מאוד..

חבורת הזמר של הזמרת מלי פישמן ונגני הגיטרה יצחק כהן ויהודה קארו שרו וניגנו שירי חברי הקבוצה הצטרפו לשירה מרגשת ויפה. "א.י."

בהמשך הדלקנו חברי הקבוצה נר קטן ואישי כל אחד ציין משאלה שמייחל לה

בתקופה זו, בסימן חג החנוכה - השאלה המנחה הייתה - איזה אור הוא רוצה להביא? עופרה דוד נשיאת הלשכה הביאה הופעה מרתקת של השחקנית, היוצרת והמפיקה ליאני ברגר במופע מעצים על כוחן של נשים. היה מרגש ומעורר השראה!! שם המופע "יוצרות הסטוריה",

הופעה חווייתית תיאטרלית על שלוש נשים פורצות דרך, מהמאה ה-17 עד המאה ה-20, שעשו שינוי לעצמן ובעיקר לעולם. מטרת ההצגה לעודד כל אדם בכל גיל לעשות שינוי כדי שיוכל להגשים את היעוד הפנימי שלו. וכן לסייע לנשים להבין שהן יכולות להתגבר על קשיים ואתגרים ולהפוך למי שהן נועדו להיות,

לא שכחנו לברך את רונית חצבני ודוד דוד שחגגו יום הולדת, ואת גילה קלר לרגל נישואי בנותיה.

ציפי לייבוביץ' הפתיעה אותנו בחידון חנוכה מושקע ומהנה, שהכניס אותנו לאווירת החג. והעלה חיוכים על פני החברים

חג החנוכה מזכיר לנו שגם בימים האפלים ביותר, האור תמיד מנצח. כמו שהמכבים הצליחו להדליק מחדש את אור המנורה בבית המקדש, כך אנו מאמינים שבקרוב יאיר האור גם בימינו והחטופים ישובו לביתם והשמחה תשוב למחוזותינו

נמשיך להדליק את נרות החנוכה, נרות של תקווה, תפילה ואמונה, עד שנזכה לראות את הנס הזה קורה במו עינינו.

אמן ואמן !!!

חנוכה בלשכות וייצמן והמדע ברחובות - תשפ"ה

כתבה: נחמה גרוסמן

וועדות התרבות של שתי הלשכות וייצמן והמדע התכנסו לפני כחודש וחצי לתכנן את מסיבת חנוכה.

כרגיל חג החנוכה הזכיר לנו נס כד השמן הדלקת החנוכייה לזכר אותו הנס. במשך הזמן הפך החג לאחד הסמלים של התנועה הציונית: ניצחון המכבים על היוונים היה ניצחון מעטים מול רבים וסימל את עצמאות מדינת ישראל. החג נחוג בשמחה, שרו את שירי החנוכה הידועים, היו טקסים יפים בגני הילדים ובבתי ספר, בכל בית בישראל הדליקו חנוכייה לזכר הנסים שקרו לנו.

השנה כאשר תכננו את המסיבה היה קשה לשמוח. אנו עדיין במלחמה, אי אפשר להתעלם מאירוע השבעה באוקטובר, ועצוב מאד שמאה חטופים

נמצאים בשבי החמאס.

השאלה שהועלתה הייתה איזה אופי יהיה למסיבת החנוכה?

לאחר דיון בנושא, החלטנו לבחור בדרך התקווה. החטופים ישובו לביתם במהרה. אמן שגם המלחמה תסתיים והחיילים ישובו מן החזית ואנו נחזור לשגרה הברוכה.

בערב יום שלישי התכנסו שתי הלשכות באולם אנוש ברחובות.

את הערב הנחתה הנשיאה אידה רוזנטל.
פתחנו בהדלקת נרות. אבי ארז הדליק נר ראשון של
חנוכה.

את התקווה מסמל האור, הדלקת החנוכייה לוותה על
ידי קטעים ושירים השזורים באור.

החלק השני של המסיבה היה שירה בציבור, התמוגגנו
משירי ארץ ישראל היפים שהזכירו לנו את נופ הילדות
כשהיינו צעירים.

נבואת חנוכה 2024 - נעם חורב

קוראת חנה פורת

אני מאמין בניסים
כי ראיתי את השמש בתריסים

מפוררת את החושך

לאבק של חמלה

ראיתי עם שואג

מתרומם מהנפילה

ומתוך חורבן הארץ

מתחיל מההתחלה

...אני מאמין בניסים

כי ראיתי בני אדם נמסים

מכאבם, מבדידותם

מעמיסים ציוד על רכב

וחוזרים שוב אל ביתם

וידעתי, הנה קמנו

מהימים הכי קשים

בזכותך,

בזכותנו,

בזכות נס האנשים.

חג אורים שמח!

לשכת נס במפגש אורות 21.12.2024

כתבה: נינה לוי.

המפגש הנפלא בביתם של אריקה ויעקב היה מפגש מיוחד מלא אור.

את הערב פתחנו בהדלקת חנוכייה מיוחדת. 8 חברי הלשכה הכינו ברכה ותפילה לכל אחד משמונת נרות החנוכייה וריגשו את כולנו.

הנר ה-1 הודלק עם ברכה ותפילה להשבת החטופים, הנר ה-2 לשלום חיילי צה"ל, הנר ה-3 להחזרת המפונים, הנר ה-4 להחלמת הפצועים, הנר ה-5 לאחדות בתוכנו, הנר ה-6 לבנייה והתחדשות, הנר ה-7 לבריאות לכולם. את הנר האחרון הדליקה הנשיאה מלכה סולומונוביץ לכבוד לשכת נס וחבריה.

וכך אמרה מלכה:

"כנשיאת לשכת נס, זכות גדולה נפלה בחיקי להדליק את הנר האחרון בחנוכייה המיוחדת שלנו.

בלשכת נס, אנו זוכים להיות חלק ממסורת רבת שנים של ארגון בני ברית וערכיו, ערכים של נתינה, ערבות הדדית, חמלה, צדק, סובלנות ואהבת האדם והארץ.

חג החנוכה, חג האור והתקווה, מזכיר לנו כי כל נר קטן שמודלק – מוסיף אור רב בעולם. כל פעולה קטנה שלנו, כל עשייה של עזרה ונתינה, משמעה אור שמפיץ תקווה ומשפיע לטובה.

אני מבקשת לשאת תפילה ולברך את כולנו שנזכה להדליק יחד עוד נרות רבים של תקווה, אור ועשייה למען האחרים.

כי כל אחד הוא נר קטן, וכולנו בלשכה – אור איתן.

"אור קטן מסלק חושך גדול."

שיזכו מעשינו לברך את חייהם של רבים, ובמשיך לפעול למען עתיד טוב יותר לילדנו ולנו.

ואל נשכח גם את התקווה שאור החברותא שמתפתחת בלשכתנו תבער באור גדול להאיר לנו את יומנו.

הנרות שהודלקו בחנוכייה של לשכת נס מבטאים את התקופה הקשה שעוברת על כולנו ואת כמיהתנו לימים אחרים. מי ייתן וביחד נשמור שהלהבה המיוחדת שלנו תאיר לנו את הדרך הנכונה.

חג מלא אור, שמחה ובריאות לכולכם ולבני משפחותיכם!"

הטקס המרגש מילא אותנו באור, בתקווה.

החלק השני של הערב, לאחר הודעות שונות, התמקד בהרצאתו של עמוס אלנבוגן שנתן לנו הצצה על חשיבות הצחוק, יצירתיות וחשיבה מחוץ לקופסה. בעזרת אינטראקציה הומוריסטית, חווינו הרפתקה יצירתית מעולם האיור והקריקטורה. עמוס אתגר אותנו עם חידות הגיון מאוירות וחברי הלשכה הפתיעו אותנו בפתרונות מהירים ויצירתיים. גילינו יכולות וכישרונות גדולים בין חברי הלשכה. בין הפתרונות המעניינים היו NBA, אלנבי, פיתה עירקית...

כמו תמיד הכיבוד של החברים היה טעים ומגוון והפעם כלל לביבות וסופגניות לכבוד חג האורים המתקרב. יצאנו בבטן מלאה ובלב מלא תקווה כי נזכה במהרה להדליק חנוכיות של שמחה!

אור של נתינה: "לשכת נס"- בני ברית חוגגת עם דיירי ההוסטל לקראת חנוכה

כתבה: מלכה סולומונוביץ- נשיאת לשכת נס.

"לשכת נס" של בני ברית ממשיכה את המסורת של נתינה מהלב. הפעם, ערכנו פעילות מיוחדת ומרגשת לכבוד חג החנוכה בהוסטל לאוטיסטים בנס ציונה, מקום ההתנדבות הקבוע שלנו כלשכה. בהוסטל מתגוררים חניכים בוגרים מעל גיל 22.

אנו מלווים אותם באהבה לאורך כל השנה, והמפגש הזה היה עוד הזדמנות להפיץ אור ושמחה.

פתחנו בהדלקת חנוכייה עם החניכים. כל חניך הביע משאלה אישית ומרגשת עם הדלקת הנר. ומה הם מבקשים? שיזכו לזוגיות מלאה באור, שיזכו למפגש עם בני משפחה, שיהיו להם חברים וגם שחרור החטופים במהרה. החנוכייה המלאה מילאה את החדר באווירה קסומה ומיוחדת.

לאחר ההדלקה, ערכנו 'משחק בינגו' ייחודי, שבו הלוחות הכילו תשובות לשאלות הקשורות לחג החנוכה. חברי הלשכה ישבו לצד החניכים, עזרו להם למצוא את התשובות הנכונות וסימנו יחד את הלוחות. לראות את שמחתם כשהצליחו לצעוק "בינגו" היה מחמם לב ומרגש. הזוכים קיבלו מטבעות שוקולד, לצד חיזוק והעצמה על הצלחתם.

המשכנו בתחרות סיבוב סביבונים, שבה הזוכה שסביבונו סבב הכי הרבה זמן זכה במטבעות שוקולד. המשחק הדגיש כמה שמחה פשוטה יכולה לחבר בין כולם.

"חידון הנס" בו מצאו החניכים את המילה "נס" בביטויים שונים וכן המשחק "מי אני" על בסיס שאלות כן/לא הפגין ידע מרשים ויצירתיות אצל חלק מהחניכים, ואנו שמחנו יחד איתם בהצלחתם.

כמובן, קינחנו בסופגניות מתוקות עם ריבה ושוקולד, שהשלימו את האווירה המשמחת של הערב.

המפגש הזה היה עוד מפגש של הזדמנות לחיבור, נתינה וקבלה. אין תחושה טובה יותר מלשמח את אלו הזקוקים לתשומת לב מיוחדת בחברה שלנו. הרגשנו שהדלקנו להם אור ולו לערב אחד. אור קטן שמגרש חושך גדול.

תודה מעומק הלב לחברי "לשכת נס" המדהימים: ליאה, טומי, יפה, אלי, אילנה, חנן ואיציק, שנרתמו יחד איתי לעשייה החשובה הזו. חג שמח לכולם! שנמשיך להפיץ אור בכל ימות השנה, ולהיות קהילה חזקה ומעניקה שמביאה משמעות וכוח לכל אחד.

מעגלי שיח – "על מורים ותלמידים ומה שביניהם"

יוסי זיו לשכת הנשיא ויצמן

מעגלי שיח הינו מיזם שהנהגנו בלשכת הנשיא ויצמן בו אחד מחברי הלשכה יכול להעלות נושא לדיון וגם מנחה את המפגש, מפגשים אלה נעשים בנוסף למפגשי הלשכה. אחת לחודש נפגשת קבוצה של כ-20 איש. המפגש מאפשר הכרות מעמיקה יותר של חברי הקבוצה.

הנושא בו דנו במעגל השיח האחרון היה: "על מורים ותלמידים ומה שביניהם" בהנחייתה של רינה רייטר מורה לספרות בדימוס. הבסיס לדיון היו כמה שירים שבחרה העוסקים בנושא. כולנו היינו פעם תלמידים וכמה מאיתנו בחרו להיות מורים, אך כל אחד מאיתנו יכול היה למצוא נקודות הזדהות בשירים שהוקראו.

השיר "שיעור לחיים" של ויסלבה שימבורסקי עורר שיחה האם בית הספר אכן הוא שיעור לחיים או רק אמצעי להעברת ידע. כולנו הסכמנו עם שירו של פבלו נרודה "ההוראה" שהשווה את המורה לחקלאי הרואה את פרי עמלו רק לאחר שנים.

המורים והמורות שבינינו הזדהו עם שירה של אגי משעול "חדר המורים". זכינו לשמוע חוויות של המורים על תלמידים סוררים וכיתות של מתפרעים, לכמה רגעים חווינו הווי של חדר המורים.

בשירה השני של אגי משעול "אווזים" היא מעלה באוב את רוחו של המורה למתמטיקה האימתני אפשטיין שלא חסך את שבט לשונו מתלמידיו המתקשים. אך ברבות השנים ובמבט לאחור גם אותם תלמידים שהתקשו בפתרון בעיות ותרגילים מצאו את דרכם בחיים.

היו גם אלה מאיתנו שלא הסתדרו עם מערכות החינוך של אותם ימים ומצאו הזדמנות לספר את חוויותיהם על מנהלים קשוחים ושיטות ענישה שונות ומשונות כגון מריטת אזניים והרחקה משיעורים. השירים של נתן זך "המורה" שלימד הרבה דברים אבל היה דמות מרוחקת שלא דיבר על רגשות או חלומות. גם שירו של יהודה עמיחי "המורה", שחווית הלימוד שזכר ממנה שלימדו אותו לפחד מהשיעור הבא אבל לא מהחיים.

אבל לא נשכח גם את המורים שהיו מנטורים לחיים וממש שינו מסלולי חיים, כמו שסיפר אחד המשתתפים שהיה מוצא תדיר מהכיתה, מסתובב בחצר בית הספר. מורה בגמלאות שהיה אחראי על הספרייה אסף אותו אליו לספריית בית הספר ועולם חדש ניגלה בפניו. היה מעניין ומהנה.

מפגש לשכת הנשיא ויצמן. הרצאה: מדוע חיים ויצמן קבע את מקום משכנו ברחובות.

כתב אבי ארז

בערב חורפי נעים, ה 12 בינואר 25, נערך המפגש החודשי של לשכת הנשיא ויצמן. נשיא הלשכה יוסי זיו עדכן את החברים בפעילות הנהלת הלשכה בנושא שינוי הגדרתה מאגודה עותומנית לעמותה. סיפר על תוכניות לשנה הקרובה בנושא שדרוג האולם ע"י התקנת וילונות ורכישת כסאות חדשים. ופניה לציבור החברים להיות שותפים ולהעלות רעיונות לתכנים לקראת מפגש פסח וערב שירי לוחמים. כמו כן נתן תזכורת לתשלום דמי חבר שנתיים.

ארמון הנשיא ויצמן צילום: ויקיפדיה

לב המפגש היה הרצאתו של חבר הלשכה צביקה תדמור בנושא המסקרן "מדוע חיים ויצמן קבע את מקום מושבו ברחובות" צביקה, חוקר שנים רבות את ההיסטוריה של העיר ושל מקימה. ההרצאה נתנה מבט רחב ומעמיק על ההיסטוריה של הקמת המושבה רחובות החל מעלייתו של אהרון איזנברג בסוף המאה ה 19 לארץ ישראל, בהמשך ביקורו של חיים ויצמן ברחובות מספר פעמים בין 1907 – 1934 והקמת המכון המדעי ע"ש דניאל זיו. על חלקו בהקמת האוניברסיטה העברית ורצונו של

ויצמן להשתלב בעבודות מחקר באוניברסיטה. ובהמשך, בניית "הארמון" – ביתו של חיים ויצמן שנבנה מכספו. כל זה בשילוב ההיסטוריה של הקמת המדינה.

הרצאה מרתקת ומשולבת בהומור המיוחד של המרצה. למדנו, השכלנו ונהנינו !

מפגש לשכת מעגלים. הרצאה על טיול באתיופיה

כתבה גלית גולוב

בערב 14.12.2024 אירחו את קבוצת "מעגלים- ראשון לציון" חברינו קמי וארמון מונסנגו. עמנואל מנו כהן, נשיא בני ברית ישראל, הרצה בצורה מרתקת על אתיופיה בשילוב מצגת וסרט עם מוסיקה אותנטית .

במצגת ובסרט שערך מנו כהן נגלה לעינינו המיוחד באתיופיה : תרבות, היסטוריה והקשר היהודי, ארכיטקטורה, הנופים, השבטים הפגאניים החיים בשטח מדברי ומקיימים טקסים מיוחדים. כל שבט נראה לבוש וצבוע אחרת. האוכל המיוחד (כמו האינג'רה- הלחם, העשויה מטף) .

באתיופיה חיים 120 מיליון תושבים, וישנה חלוקה לתשע מדינות על בסיס אתני. רק כ 21% חיים בערים. הרוב חיים בכפרים ותוחלת החיים כ 62 שנים בלבד.

הוזכרו מבצע משה 1984 ובמבצע שלמה 1991 בהם הועלו לארץ יהודי אתיופיה. ראינו את הטבע והחי: האגמים, המפלים של הנילוס הכחול, את עמק הנהר אומו בדרום, את שמורת הרי סימיאן.

למדנו על מצב הכלכלה באתיופיה -מבחינת התוצר הלאומי (מקום 58 בעולם). ייצור עיקרי - קפה ! גם זהב, זרעים לשמן, מוצרי עור.

חווינו בעינינו טקסים נוצריים כמו פסטיבל הטימקאט בינואר המציין את היום שהובילו את ישו . ופסטיבל המסקל, המציין יום מציאת הצלב האמיתי, וטקס סיום עונת הגשמים באמצעות מדורה מרכזית.

צפינו בטקס ההתבגרות - כשהמתבגר העירום קופץ מעל שוורים.

גילינו אודות טקס ההצלפות בנערות כטקס מבחן הנישואים, לחוזק האשה. שמחנו על היוולדנו כאן ולא שם. ארץ יפה, צבעונית ומסקרנת אך בזמנים אלו אתיופיה נתונה במלחמת אזרחים והמצב מסוכן .

עופרה דוד, נשיאת הלשכה, הודתה לעמנואל כהן על הרצאה המרתקת שניתנה בהתנדבות ובכלל על פועלו לקידום ארגון בני ברית ולחיזוק החברה והסולידריות בחברה.

אורחתנו, הדס הכהן, המנטורית של הקבוצה, סיפרה לעמנואל על הקסם שבקבוצה ובמפגשיה.

זכינו לביקורה של אורחת נוספת, דורית פסו נציגת עיריית ראשל"צ, האחראית על קבוצות עצמאיות.

חברותינו חני וונדרסמן ונגה טמיר הנחו שיחת קירוב לבבות בנושא העלייה לארץ.

ולקיננו, חגגנו לאתי קורן יום הולדת. דבורה אורן חברתה, ברכה ותארה את מעלותיה הרבות בהדגשת הצניעות ונועם ההליכות.

מה יהיה? מבט אל העתיד הפעם: הישגים בשנת 2024 ד"ר יאיר שרן, ראש הקבוצה לתובנת העתיד

עלון ינואר 2025 הינו הזדמנות טובה להביט לאחור לשנת 2024 ולהיזכר במקצת ההישגים, פריצות הדרך וממצאים חשובים במדע והטכנולוגיה, שבחלקם ישפיעו משמעותית על ארח חיינו בשנים הקרובות.

איור : studiovin, Shutterstock

א. ההתחממות הגלובלית

1. שנת 2024 נחשבת השנה החמה ביותר עד כה כאשר ההתחממות הגלובלית ממשיכה לטפס מעל הסף המצופה של 1.5 מעלות יחסית לתקופה הטרומ תעשייתית. זאת למרות מאמצים המושקעים להקטנתה. המשך המגמה אינו מבשר טובות.
2. בריטניה זונחת את הפחם כמקור אנרגיה כחלק המאמץ העולמי להקטנת פליטות והקטנת ההתחממות.
3. הנזק הכלכלי העולמי המוערך מההתחממות הגלובלית במהלך השנה היה 310 ביליון דולר.

ב. צ'יפים במוח

חברת נוייראליניק של אילון מאסק השתילה צ'יפ במוח של איש משותק. בסרטון שהוציאה נראה המושל משחק שח בעזרת מחשבותיו בלבד. למרות החששות האתיים מניסויים כאלה ומהטכנולוגיה בכללה, אין ספק, שהפיתוח בתחום יואץ לאור הצלחות כאלה.

ג. חקר החלל

צילום: ויקיפדיה

1. בוצע צילום ראשון "מקרוב" של כוכב מחוץ לשביל החלב.
2. מים נתגלו על כוכב מאדים שבעה מייל מתחת לפני הקרקע. נזכיר שכוכב זה מועמד בעתיד להתיישבות אנושית.
3. לוויין סיני מביא דוגמת קרקע מהצד האפל של הירח.

4. מולקולות מים נמצאו על שני אסטרואידים וכוכב לכת במרחק של 280 שנות אור מכדור הארץ.

5. גשושית של נאס"א הגיעה לנקודה הקרובה ביותר לשמש עד כה. זאת במטרה לאסוף נתונים על סערות השמש והשפעתן על כדור הארץ.

ד. בינה מלאכותית

1. בינה מלאכותית ממשיכה להתפתח ולהשיג פריצות דרך. פרסי נובל בפיזיקה וכימיה ב-2024 מוענקים למדענים בתחום.
  2. סין טוענת לפיתוח רובוט עם בינה מלאכותית כללית בעל סקרנות של ילד בגיל 4.
  3. העולם מתמודד עם הסכנות של הבינה המלאכותית. באירופה נחתמת אמנה לבקרה על הטכנולוגיה.
- בסין ובאירופה מגובשות מסגרות רגולטוריות לתחום. ארה"ב וסין יזמו החלטות בתחום באו"ם והן מאושרות. האו"ם לוקח על עצמו מובילות בתחום הבקרה העולמית על בינה מלאכותית. יזמות כאלה עשויות להקטין את החשש מהבינה המלאכותית שתמשיך לחדור לעוד ועוד מתחומי חיינו.

ה. מיחשוב

1. בארה"ב פועל המחשב El Capitan והוא המהיר בעולם.

בשנה שבה העולם כמרקחה, ישראל במלחמה, סוריה מתמוטטת, מלחמת רוסיה אוקראינה נמשכת, טראמפ מנצח בארה"ב ושינויים גיאופוליטיים דרמטיים נראים באופק, נוכל להתנחם בבשורות מעולם המדע ולצפות בתקווה לשנת 2025 הבאה עלינו לטובה. גם זה כיום סוג של בורחנות.

אל הכבישים

יוסי רזי

אני לא נוסע עוד אל הכבישים.

הכבישים נוסעים אלי,
אורבים לי,
רודפים אותי,
מאדימים פני;
צפירה עבה באוזני,
טריילר מאחורי,
כמו קטר שועט עלי.
כתמים נעים לימיני,
נחיל וולטים לצדי,
שמש בעיני.
הבהוב בראשי,
אוטו מתועתע ברוח,
מאה נורות,
אלף התראות, אבל
לא עוד מקום בטוח,

סע יא זקן סע מהר
אל תהיה כזה מפגר
ועולה סוגיה צידית
הבעוד שנה – קלנועית?

מי היה האיש שנטע חלומות?

צבי תדמור

שמואל צבי הולצמן נולד ב- 1883 בירושלים, נדד בין יבשות וחזר שוב ושוב אל רחובות. במהלך חייו היה תלמיד חכם, סוחר ותעשיין, מגדל יענים, יבואן של עצי פרי אקזוטיים, בעל מכרות זהב, שופט שלום, סוכן ביטוח, מפתח זנים וציוד חקלאי, גואל אדמות ומייסד כפר עציון, מתכנן התיישבות בכל קצות הארץ, חדשן בייצור דשנים אורגנים מפסולת ומאצות, מחפש נפט ומחצבים, סופר ועיתונאי, איש ציבור ואיש אמונה, קנאי ויזם.

קשה לדמיין אדם אחד, בתקופת חיים אחת, שהגה ומימש את חלומותיו בעשייה כה מגוונת ורחבת היקף. האיש שנטע חלומות הרהיב עוז, שבע פעמים נפל ושבע פעמים קם.

מילדותו נחשב שמואל צבי הולצמן עליו, היה מחונן בכישרונות וסקרנות. בגיל 16 שלחו אותו הוריו ללמוד רבנות בארצות הברית והנער "גילה" את אמריקה, עזב את לימודי הרבנות ופנה אל הקידמה. בניו יורק נחשף לפעילות ציונית. בן 18 הוא מגלה עולמות חדשים את הקפיטליזם והיזמות. הוא נכנס לעסקי טקסטיל ואביזרי אופנה: נוצות יענים ששימשו אז לקישוט כובעי נשים. בדרום אפריקה התגייס לצבא אנגליה במלחמת הבורים השנייה, והגיע לקצונה. אח"כ החל לגדל יענים ולייצא את נוצותיהם למלזיה, אוסטרליה, דרום אמריקה, ואירופה ועשה חיל. ב- 1903 היה כבר בעל הון.

שמואל חוזר ארצה, נישא לאילת (הינדה) לבית גורדון ב-1907. בת שש הייתה כאשר הגיעה מרוסיה לארץ ישראל ב-1892. התחנכה במוסדות חינוך דתיים. הסב שרגא פייבל יעקבזון, בנו מרדכי וחתנו אברהם זאב גורדון אביה של אילת, היו חברים באגודת "מנוחה ונחלה" ורכשו אדמה ברחובות. אביה של אילת בנה בית גדול ברחוב בנימין 18 והמשפחה עברה להתגורר בראשון לציון.

ב-1907 שמואל רכש פרדס בשטח של 50 דונם ברחובות באדמת "גאולה" ויצא לחפש להביא גוזלי יענים לפלשתינה א"י. הוא ראה בענף גידול היענים אפיק כלכלי מבטיח בארץ ישראל. הוא גידל בנות יענה בפרדסו והן התפתחו וגדלו יפה. בפעם השנייה לגזיזת נוצותיהן הן היו כה טובות שזכו בתעודת הצטיינות של לשכת הסוחרים בלונדון. הנוצות נמכרו בכסף רב בארץ ובחו"ל. אלא, שההצלחה אינה ממשיכה להאיר לו פנים. חלומו הבא מבשיל, ולא עבר זמן רב ושמואל יוצא לסינגפור ומתוודע לבעליו של גן בוטני עם עצי פרי מכל העולם, כגון: פומלה, זני בנות, אננס, אבוקדו ועוד. הוא קונה 200 סוגי עצים וצמחים ולרוע מזלו התנכלות מנהל בית המכס הטורקי ביפו גרמה לאובדנם ורק שני שתילי פומלו שרדו. שמואל אינו מרים ידיים, הוא שותלם באדמת רחובות ועם השנים פרדס הפומלות שנטע יהיה הראשון שנותן פירותיו בארץ ישראל.

בעת שהותו של שמואל בסינגפור, העובד שהפקיד על הטיפול ביענים נפגע קשה מבעיטה חזקה של אחד היענים. הרופא אליו פנה העובד קבע כי רק בנס ניצלו חייו ועוד מכה מעין זו, עלולה לשים קץ לחייו. כך התפוגג לו ענף היענים.

שמואל שמע כי באוסטרליה הזהב מתגלגל בחוצות וב-1911 הפליג למערב היבשת והקים עם שני אחיו בית מלאכה לקונפקציה וחנות לחפצי יוקרה. העסק שגשג והביא רווחים. אילת הצטרפה עם הבן כאשר שמואל קיבל רישיונות לכרייה בשני מכרות זהב. שמואל הפך לדמות פופולרית בעיר פרת' ואחד מראשי הקהילה. התמנה לשופט שלום וכיהן בתפקידים ציבוריים רבים והקים סוכנות לביטוח. עסקיו אינם עולים יפה וב-1926, לאחר 15 שנה באוסטרליה, שבה המשפחה ארצה הישר לרחובות עם שלושת ילדיהם

(מאיר, אהובה זמורה, בן עמי).

שמואל שכר מידי משפחת זלצר בית צנוע בדמי מפתח ברחוב מנוחה ונחלה 41. ב-1927 הוא נבחר לחבר במועצה המקומית רחובות וכיהן בה מעל שנתיים. נרתם לשקם את הפרדס לשפר את העצים על ידי הרכבת "כנה" לחיזוקם. הוא מחלק את רכבי הפומלה לכל דורש ובחינם. ב-1933 ערך תערוכה והציג 150 מינים שונים של עצי פרי ביניהם: הפקאן, הפומלה ועץ הסאפוטה הברזילאי, מזכיר שילוב בין מנגו לאגס או הטאנג'ולו – שילוב בין מנדרינה ואשכולית.

הפרדס היה כה מפורסם שמפיק הסרטים ברוך אגדתי הגיע כדי לצלם את קטיף הפומלה לסרטו "זאת היא הארץ" במטרה להציג את ההתיישבות החלוצית בארץ ישראל. כאשר צוות ההסרטה הגיע לפרדס כבר נקטפו כל הפומלות וכדי לצלמם קשרו אותם בחוט על העצים.

שמואל שראה מדשאות בעת סיוריו בעולם, החל לייבא זנים שונים של דשא לארץ ולאקלם צמחים אקזוטיים. חלום רודף חלום, ושמואל בעשייה. הוא רוכש אחוזה בלבנון, נוסע למפרץ עקבה, לפתוח נתיב דיג בים סוף, מנסה להקים חווה בעזה, להפריח את הערבה ולהקים יישובים ומטעים, ולהשיג זיכיון לקידוחי נפט משני עברי הירדן.

בתחילת שנות ה-30 שמואל שם לב כי אזור ההר ריק מיישובים יהודיים, הקרקעות זולות וניתן לגדל בהן עצי פרי. שמואל מתעורר לחלום חדש וקובע - יהודים צריכים לגור בגב ההר ולא רק בשפלה.

לשם פיתוח המקום שמואל מקים ב-1933 את חברת "אל ההר". הוא רוכש בהר 20,000 דונם אדמה. זאת, בשעה שערביי האזור הקשו על רכישתם בכל דרך אפשרית. ההסתה נגדו ונגד מפעלו לא אחרה לבוא. מאז לא נסע לכפר עציון ללא אקדח בכיסו והיה מודע לסכנה הנשקפת על חייו.

שניים מחבריו של שמואל, יצחק זקס, בעליו של מפעל משי, וברוך צ'יז'יק, אגרונום מומחה, ואיש "השומר" פנחס שניאורסון, עזרו לו בשטח. אשתו ובתו היו חלק מהמפעל השאפתני הזה. בזמן ששמואל עובד בהר, לוקחת על עצמה הבת אהובה לטפל בפרדס. איילת אשתו תיארה את התקופה המתגרת:

"בעלי התמסר לכפר-עציון ברצותו לגאול את אדמות הר חברון. הרבה סבלנו, קשה לי לדבר על המצבים שעברנו. עשינו כל זה בלי לבקש כבוד ותודה, הרגשנו את חובתנו לעמנו, הדורשת הקרבה. היה לי כסף מההורים שלי, היה לנו פרדס גדול ברחובות, וכל הכסף ניתן בשביל לבנות את כפר עציון. בעלי הזניח את עצמו ואת המשפחה, כל השבוע טרח בהר ובירושלים, רק בשבת חזר הביתה, עייף מרוב עמל. הוא נתן את החיים שלו בשביל הדבר הזה, ואני עזרתי הרבה".

שמואל תכנן שלושה מקומות יישוב בהר: את המושבה כפר עציון על אדמות מגדל עדר, מושב "פרי עמל" לבעלי מלאכה מירושלים, ועיירת גוש עציון. במקביל עסקו אנשי "אל ההר" בשיווק החלקות.

בשביל לספק שירותי רפואה למתיישבים החדשים וכדי לחזק את הקשר עם התושבים הערבים, שמואל הקים מרפאה בצומת גוש עציון וגייס את בנו, מאיר, ששב מלימודי הרפואה באנגליה, שירפא את תושבי האזור ללא תשלום.

ובדיוק אז, כשהכל נראה מבטיח ואופטימי, המרד הערבי פרץ והפורעים הערבים החלו להתנכל לאנשי כפר עציון. 18 חודשים החזיקה הקבוצה מעמד, אך באביב 1937 נאלצו לנטוש את המקום. עסקאות שכר שולמה עליהן מקדמה ירדו לטמיון. החובות כלפי רוכשי הקרקעות והפועלים האמירו. החברה שהוקמה באמצעות הון חברה – קרסה. רק לאחר שנכסי החברה הועברו לכונס נכסים רכשה קק"ל את הקרקעות. שמואל יצא מהפרשה מרושש ופגוע.

לאחר נפילת חברת "אל ההר", חיפש הולצמן דרכים להחזיר את החובות לנושים ולבעלי הקרקעות. חלומותיו המשיכו לפעם בו והם נשאו אותו לאנגליה, שם הקים חברת דשנים מוצלחת, שאותה נטש והיגר, משום מה, לגיאנה הבריטית לחפש זהב. חיפוש זה נמשך כ-12 שנים, שבסופן חזר לארץ זקן, עייף וחולה.

הוא נפטר בגיל 77, בשנת תשכ"א, 1960, נקבר בבית העלמין רחובות, ולא זכה לראות את חלום חייו מתגשם ואת גוש עציון שלו פורח.

מיכל גל, שחקרה וכתבה אודותיו את הספר "האיש שנטע חלומות", שיתפה:

"הולצמן לא היה איש פשוט, אין ספק. התזזיתיות שלו, הרדיפה אחרי החלומות, המחויבות העצומה שהייתה בו למפעליו-שלו – כל אלה בוודאי היקשו על משפחתו וגם על סביבתו. המסעות שלו בעולם וההיעדרויות הממושכות היו יוצאי דופן גם אז! וזה אחד הדברים המופלאים בקשר לאיש הזה: איך גם בתקופה ההיא, עם אמצעי התחבורה המסורבלים

והתקשורת המאוד מוגבלת, הוא דילג על כל הקשיים האלה. העולם בימיו היה גדול ופחות נגיש מהיום, אבל הוא חי כבר אז כאילו מדובר בכפר קטן וגלובלי.

בעיניי, חייו של שמואל צבי הולצמן הם בסופו של דבר סיפור טראגי. כל הנסיקות שלו, והכישלונות בעקבותיהן, והשנים האחרונות העצובות. שם אני רוצה להניח עליו יד חומלת ולהגיד לו: 'די, הולצמן. תרפה'. כן, זו תמונת חיים שניתן להתחבר אליה רגשית."

*מתוך "החברה לפיתוח גוש עציון – האיש שנטע חלומות", ספרה של מיכל גל וארכיון לתולדות רחובות.

שמואל צבי הולצמן עם עמי הבן ברחוב מנוחה ונחלה 41 רחובות

מיומנו של גיאוגרף

תחילתה של ההגנה

שיחה עם אורי שפר, עמותת הנוטרים, משטרת נהלל.

שוקי ברנדויין

זקני ההגנה נוהגים לדון בשאלה שנתרה פתוחה, מתי הוקם הארגון ומה הייתה הפעולה הראשונה שבוצעה על ידי ההגנה?

מטה מפקדת ההגנה, אלנבי 115 תל אביב   צילום: ויקיפדיה

בשנת 1920, מספר שבועות לאחר פרשת תל חי, החלה התארגנות של שבטים מעבר הירדן ושל ערבים מקומיים בכוונה לתקוף את ישובי עמק הירדן והסביבה, (דגניה א', דגניה ב', ביתניה, פוריה ויבנאל). לדברי אורי שפר הייתה זאת הסתה שבוצעה על ידי קצין אינטליג'נס בריטי מעבר לירדן.

התארגנות שבטים והתקפות למטרות שוד הישובים התקיימו גם קודם לכן, בשנים 1917-1918 תוך כדי מלחמת העולם הראשונה.

ההתארגנות הזאת הייתה ידועה לבריטים וגם למוסדות היהודיים שנערכו לפעולה שמשמעותה הייתה:

1. מדינית, הפעלת לחץ על הבריטים.
2. פיסית, קבלת החלטות וקיום קבוצת פקודות, ביניהן מתן אופציה לנסיגת החברים מהישוב דגניה ב', שאכן בוצעה.

הבריטים אישרו חלוקת נשק ממחסן הנשק בטבריה שהיה ממוקם בבית החולים הסקוטי בעיר, בתנאי רישום ובקרה של הנשק. היה זה נשק ישן שנאסף מהתושבים עם החלת המנדט הבריטי, וכלל רובים גרמנים ותורכים.

השוטרים היהודים ששרתו במשטרת טבריה נערכו לחלוקת הנשק ויצרו מצב בו השוטרים המצריים המופקדים על התחנה יצאו לערב חופשי, כך השיגו חופש פעולה ללא עין בוחנת, כאשר מהמחסן יצא נשק שחלקו נרשם וחלקו 'נתרם' למגני הישוב, נשק זה הצריך הכשרה של סליקים על מנת להסתירו.

ההתקפה הערבית החלה על הגדוד ההודי שישב בצמח, לפי אורי שפר, מסרו השומרים היהודיים לעמיתיהם הערבים מידע כוזב, לפיו ההתקפת הפורעים הצפויה לא תצלח כי הגדוד ההודי ערוך לתגבר את הישובים, מידע זה הביא לכך שהערבים תקפו תחילה את הגדוד ההודי בצמח, בהתקפה השתתפו כ-5000 ערבים ע"פ פרסומי עיתונות בדמשק, בקרב שהתרחש נהרגו 27 חיילים הודים. המתיישבים היהודים היו ערוכים לקראת הבאות, תוך חשש כבד מפני שחיטה נוראית. כשהחלה התקפה על דגניה ב' אכן התבצע פינוי לדגניה א'. ואז אירע נס, הגיעו שני אווירונים בריטים שחגו ונעלמו, כעבור זמן חזרו והטילו 2 פצצות שהביאו לפיזור הפורעים, זה היה סוף הקרב.

אירועים אלו מלמדים על היערכות להגנה בשנת 1920 שכללה אלמנטים: מרכז ארצי.

התארגנות ברמה אזורית.

פעולה במישור המדיני במקביל לפעולה במישור הפיסי במרחב.

עוד לפני שהפכו המתיישבים לחברי ארגון ההגנה, ובטרם הוקמה ההגנה באופן רשמי, הונחו קווי היסוד לארגון ולפיהם נערכה הגנת הישובים בעמק הירדן. ההגנה לא היתה בחיתוליה, היא היתה עדיין עוברית.

היו אלו ימים בהם התקבלה החלטה להקים מערך הגנה לאור פירוק ארגון השומר, אלא שההקמה התעכבה בשל וויכוח אידיאולוגי על דרך השליטה וריכוז הסמכויות, ואולי הוויכוח לא היה אידיאולוגי, כאשר שוחט דרש הקמת ארגון שיפעל בגישה של ריכוז סמכויות, ואילו גולומב דרש הקמת מערך הגנה עממית תוך ביזור סמכויות.

במקביל הקימו זאב ז'בוטינסקי ופנחס רוטנברג את ועד ההגנה בירושלים. ז'בוטינסקי פיקד בעצמו על פעולת ההגנה הראשונה מול פורעים ערבים באותה שנה, הוא נעצר ונשפט ל-15 שנות מאסר ועבודת פרך בכלא עכו בעוון קשירת קשר למטרות שוד ורציחות. ז'בוטינסקי וגם רוטנברג לא זכו להכרה והנצחה על פועלם מכיוון שלא חברו לזרם הפוליטי ממנו צמחו מנהיגי הישוב, ולכן נותרה השאלה פתוחה, מתי והיכן קמה ההגנה.

לראות, להביט, להתבונן

צילם יוסי רזי

לוד רחוב יודפת 1/25

נטראה בעלון הבא

תם ולא נשלם